

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrť leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik. Izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 9. februvarija 1900.

List 6.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

I.

Kranj.

(Dalje.)

Podružnice.

5. Primskovo.

Ob državni cesti, ki pelje iz Kranja v koprsko dolino, stoji lepa in prostorna cerkev **Materē božje v nebo vzete.** Tej podružnici pripadate vasi Gorenje in Primskovo, ki imate tukaj svoje pokopališče.

Izmed Marijinih praznikov najlepši in največji je spominj njenega vnebovzetja. Kaj pomenja ime Veliki Šmaren? družega kakor Marijino zmagošlavno pot v nebesa! Leta 582 je določil papež Pelagij II., naj se obhaja ta god vsako leto dne 15. avgusta.

Ko je obiskoval škof Rajnald Scarlichi leta 1631 cerkve po Gorenškem, prišel je tudi na Primskovo. Že takrat so bili tukaj trije oltarji in bratovščina Materē božje. Cerkev pa ni več tista, kakor je bila takrat, ker so leta 1729 sezidali sedanjo. Da so pokrili stroške za zidavo, prodal je preddvorski župnik Ivan Ludovik Gandin plem. Lilienstein njivo na primskovskem polju sv. Josipu na Hujah za 260 goldinarjev. Primskovska cerkev je bila namreč ob onem času preddvorska podružnica. Gotski obok pri glavnem vhodu pod stolpom je še mal ostanek prvotne cerkve.

Leta 1793 je bila ustanovljena na Primskovem ekspozitura z vasmi: Primskovo, Gorenje, Klanec, Huje in Čirčiče. Toda sreča jej ni bila ugodna, da bi se bila razvila v samostojno duhovnijo. Kjer ni edinosti, ondi je razdor. Že prvi ekspozit Gregor Rajec (Reitz) pride

navskriž s šentjurskim župnikom Hacin-om. Kdo je bil kriv nasprotja, ne bomo preiskovali. Rajec se pritožuje leta 1794, da Hacin še vedno opravlja duhovsko službo na Hujah, akoravno dobro ve, da je njemu (Rajcu) izročena ta podružnica. Škofijstvo obvesti Hacin-a, naj se vede po določilih in naj pusti ekspozitu delokrog, kakor mu je postavno odločen. Sedaj se vprejo še Hujani sami, češ, da nočejo pripadati Primskovemu in da ostanejo rajši pri stari šentjurski župniji. Pridružijo se jim tudi Čirčani, ki želē zvezo s Kranjem in ne s Primskovim. Obema vasema se ugotovi leta 1794; primskovski kuraciji pa ostanejo samo Gorenje in Klanec. Tako je imela nova duhovnija precej v začetku neprilike; te so jej družice bile do prezgodnjega konca. Oskrbovali so jo zaporedoma štirje kurati ter vodili tudi matične knjige. Za Rajcem je pastiroval Jakob Urbančič (1796—1799), za njim razkapucin o. Nikolaj Gutman (1800—1801), slednjič Gregor Stendler (1804—1814). Ta je večkrat bolehal, in ko je umrl 26. marca 1814 — izmrla je po 21letnem životarenju tudi duhovnija ter postala podružnica kranjske župnije. Ljudje so skušali, da dobē ekspozituro nazaj, toda brez uspeha. Sedaj imajo večkrat kakega upokojenega duhovnika, ki jim opravlja službo božjo.

Cerkve je bila nekdanj precej obiskovana božja pot. V velikem oltarju vidimo Gosarjevo sliko Marijinega vnebovzetja, na stropu pa njeno venčanje v nebesih. Prav lepa je skupina na oboku v ladiji, kjer nam predstavlja slikar Matija Bradaska Marijo kot kraljico angeljev, očakov, prorokov i. dr. To je zanimiv prizor,

ki kaže raznovrstne nebeščane zbrane okrog blažene Device. V enem stranskih oltarjev je sv. Jurij, v drugem sv. Ana.

Visoki stolp nosi štiri zvonove s premerom 143:116:92:44 cm. Glasovi prvih treh so cis—e—gis = 1, 3, 5 (cis mel). Primskovljani, bodite ponosni na nje! Ko bi imela take vsaka župnijska cerkev! Četrty zvon je mrliški z glasom g.

Veliki zvon tehta 1670 kg. Križ, Marija z zvezdami okoli glave, sv. Ana, sv. Jurij, sv. Valentin ozdravlja bolnega otroka. Napis ob krilu: **ANTON MEŽNAREC DEKAN, BLAŽ VOMBERGER ŽUPNIK, ALEŠ LIKOZAR IN JOŽEF KERČ KLJUČARJA.** Vhl Albert Samassa leta 1877.

Sredji s težo 858 kg in s podobami: Križ, sv. Ana, sv. Valentin. **ANTON MEŽNAREC DEKAN IN ŽUPNIK, ALEŠ LIKOZAR IN JOŽEF ŽIBERT KLJUČARJA.** Vhl Albert Samassa leta 1893.

Mali ima 432 kg Križ, sv. Josip z Jezusom v naročju, sv. Volfgang (Volbenk) drži cerkev v roki. Iz livarne Alberta Samassa leta 1877 kakor veliki.

Mrliški je star zvon iz leta 1647. Vhl ga je Mihael Remer v Ljubljani. Krist na križu, poleg njega Marija in sv. Ivan (sv. Ivan v vitežki opravi). Ob klobuku: **✠ PATER DE COELIS DEUS MISERERE NOBIS.** (Bog Oče nebeški usmili se nas). Zgoraj ima eno korenino odbito in tudi ob krilu je precej okrušen.

6. Rupa.

Ob lepo obdelanem polju te pripelje pot proti severni strani od Kranja po kratkem izprehodu na Rupo. Tu imajo vaščani cerkvico sv. Marije Magdalene s pokopališčem.

Svetnica nam je dobro znana iz sv. pisma. Brat jej je bil Lazar in sestra Marta. Žalost je jima delala nekaj časa zaradi pohujšljivega življenja, toda po Izveličarjem nauku spreobrnjena postane izgled prave spokornice. To dobro družino, prebivajočo v Betaniji blizu Jeruzalema, je Gospod sam večkrat obiskal. Legenda pripoveduje, da je prišla Marija Magdalena pozneje v Marseille na sedanjem Francoskem. A lažje verujemo staremu izročilu, da je umrla v Efezu v Mali Aziji, od koder je dal bican-tinski cesar Leon VI (886–911) prenesti njene ostanke v Carigrad. Slikarji nam jo predstavljajo ob-jokano, z razpletenimi lasmi, s posodo za maziljenje in z mrtvaško glavo v roki. God obhajamo 22. julija.

Cerkev je pripadala nekdanj preddvorski župniji. Da je stara, spričuje gotsko svetišče, katero razsvetljujejo četvero gotska okna. V velikem oltarju Layer-jeva slika sv. Marije Magdalene, na evangelijski strani oltar sv. Jerneja, na listni sv. Antona Padovanskega. Cerkev je bila popravljena leta 1837, oltarje je prenovil leta 1892 Stefan Čadež iz Dupljan. „Žegnanje“ obhajajo nedeljo po sv. Jerneju.

V stolpu visijo trije zvonovi s premerom 112:91:76 cm. Vglašeni so v dur-trizvoku f—a—c= 1, 3, 5. Napisa nimajo nobenega razun zvonarjevega imena.

Veliki zvon tehta 738 kg. Križ, sv. Marija Magdalena, sv. Jernej. Zvonar Albert Samassa leta 1887.

Srednjega so dobili iz livarne Antona Samassa leta 1850 s težo 717 funtov. Križ, Marija z Jezusom v naročju, svetnik s krono na glavi, mečem in žezlom v roki (sv. Osvald?).

Mali ima 240 kg peze. Križ, sv. Florijan, sv. Anton Padovanski. Vhl ga je z velikim vred Albert Samassa leta 1887.

Mestno pokopališče.

Kranjci so imeli nekdanj pokopališče z Marijino kapelo poleg župne cerkve (capella visitationis B. M. V. in caruario). Ž njo je bila združena kapelanska služba, pri kateri je izvrševal patronat graščak na Brdu (liber baro ab Egk). Na sedanjem pokopališču zunaj mesta stoji kapela sv. Križa, 12 m dolga in 8 m široka, zidana leta 1825. Ko je šel posvečevat knežskof Anton Alojzij Wolf župnijsko cerkev v Trzin, posvetil je to kapelo 11. junija 1836. Oltar kinca podoba Kristus na križu z Marijo, sv. Ivanom in Marijo Magdaleno. Slikal jo je domačin Leopold Layer (rojen v Kranju 21. novembra 1752). Sredi kapele počiva slavni mrtvec, ljubljanski knežskof Jernej Widmer, ki ima na evangelijski strani kameniti spominek z napisom: **HIC QUIESCIT POST MULTOS LABORES BARTHOLOMÆUS WIDMER, XXV. EPISCOPUS LABACENSIS, SS. THEOLOGLE DOCTOR, URBIS KRAINBURGENSIS DECUS INSIGNE, ARTIUM INGENUARUM CULTUM DIVINUM AUGMENTIUM AMATOR, PONTIFICATUS APICEM HUMILITATI POSTPOSUIT. OBIT XVII. MAJI MDCCCLXXXIII.** (Tukaj počiva po mnogem trudu Jernej Widmer, 25. škof ljubljanski, doktor sv. bogoslovja, posebna dika kranjskega mesta, gojitelj cerkvenih umetnosti, visoko škofijsko čast zapostavljajoč ponižnosti. Umrl 17. majnika 1883.

V zidu, ki obdaja pokopališče, je štirinajst kapelic križevega pota. Gosta vrsta nagrobnih križev je postavljenih ranjnim v spominj. Črna gruda odeva tudi veliko število pokojnikov mašniškega stanu. Marsikateri duhovnik si je izbral Kranj za počitek v bolehnosti ali na stara leta ter je dobil zadnji počitek tudi tu na pokopališču. Imena nekaterih so še ohranjena v napisih, velika večina je pozabljenih. Izmed domačih dušnih pastirjev počivajo tukaj dekani: Avguštin Sluga † 19. julija 1842 star 88 let, Josip Dagarin † 22. aprila 1850 star 65 let in Ivan Reš † 17. marca 1874 star 70 let. Tudi dosti svetnih veljakov čaka prihodnjega vstajenja na tej božji njivi. Omenjena naj sta

pesnika: dr. France Prešerin, rojen v Vrbi brezniške župnije 3. decembra 1800, † 8. februarja 1849 in Simon Jenko, rojen na Podreči župnije Mavčiče 27. oktobra 1835, † 18. oktobra 1869.

V stolpiču kapele visita dva zvonova s premerom 51:43 cm. Manjši je skoraj oktava večjega ($\bar{g} - \bar{g} = 1, 8$).

Večji zvon, vlit po neznanem zvonarju leta 1464, je učakal do sedaj častite starosti: 436 let! Škoda zanj, ako bi se zavrgel pri slučajni napravi novega zvonila. Tak veteran se mora na vsak način ohraniti. Mera skozi krilo in postranska višina ste si skoraj jednaki v proporciji 51:50 cm, od tod podolgovata oblika. Podobe nima nobene in tudi okraska ne, ob spodnjem robu je precej okrušen. Zelena barva takozvana „pátina“, s katero je prevlečen, priča o njegovi sivi starosti. Pátina (aerugo nobilis) nastane vsled vpliva vlažnosti in zraka na bronzo. Kemistko bi se zaznamovala s formulo $C O_2 \cdot CuO H =$ ogljikovo-kisli bakreni oksid. Ta izraz sicer ni znano stvarno natančen, vendar kaže prilično, iz kakošnih prvin je pátina sestavljena. Ob klobuku t. j. ob vrhnem robu nosi zvon napis: † mara † hilf † uns † auss † noten † 464 jar. (Marija pomagaj nam iz potreb) Značilni so med posameznimi besedami križci, ob koncih trivoglati, ki kažejo gotsko obliko kakor črke. Pri letnici je izpuščena tisočica, kakor jo izpuščamo tudi mi zaradi okrajšave v govoru in pisavi. Številko 4 so zaznamovali v onih časih z znamenjem 8, ki je podobno polovici številke 8.

Manjši nima nobenega napisa. Vsa zunanost pa kaže, da moramo prisojati tudi njemu starinsko veljavo. Premer skozi krilo in postranska višina znášata 43:38 cm. Voglate korenine, na katerih visi, so v kotu 70 stopinj zavite.

Poleg opisanih cerkva ste v Kranju še dve kapeli, namreč: žalostne Matere božje v župnišču in gimnazijska kapela, kateri je patrona Marija „sedež modrosti“ (sedes sapientiae).

Skupno v vsej župniji: 7 cerkva, 3 kapele in 28 zvonov.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Ugovori in odgovori.

Francosko napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

VIII.

Bolje bi bilo, da bi se vera pobrigala za sedanje zemsko življenje, namesto da toliko govori o bodočem življenju. Na tem svetu naj bi cerkev širila blaženstvo.

Odgovor: Za to nepremišljeno tožbo je skrito eno najbolj perečih in važnih vprašanj. To je: vprašanje po sreči.

Sreče iščeš; srečen biti želiš, in prav imaš. Bog v svoji očetovski dobroti te ni za nič drugega vstvaril, nego da bi te osrečil. Išči torej sreče, a prosim te, — pazi, da se v izboju sredstev ne varaš.

Mnogo potov pelja do sreče, toda le ena je resnična. Gorje ti, ako kreneš po napačni!

Laglje kakor kedaj se človek zmoti dandanes, ko je svet preplavljen z lažnjivimi nauki. Širijo je različni ljudje, hudobneži in zapeljanci na razne načine, zlasti po časopisju. Trudijo se, da bi ljudi pregovorili: vstvarjeni ste, da na zemlji uživajte; upanje prihodnjega življenja je neumno in prazno, blaženstvo je v svetnem blagostanju, v denarju in v uživanju, vse to si pa lahko pripravimo z denarjem.

Nekateri drznejši in doslednejši uče: Vsa sredstva so dobra, da le pridemo do denarja in uživamo vse to veselje; vsakdo naj skuša dospeti do te popolne zemske sreče, čeprav pri tem propade javna družba, družina in vera. Sedanje stanje človeške družbe je nedostatno, napačno, zlo; vse se mora preobrniti, prenarediti, vsej zemlji se mora dati drugo lice; potem bo srečen ves svet.

Dragi prijatelj, ta nauk že poznaš! To je komunizem. — Imenuje se tudi drugače fourierizem, socializem, Saint Simonizem i dr. V bistvu so si vsi ti sestavi enaki, kar se tiče pravoslovja; razlikujejo se le v malenkostih. Učenjaki imenujejo ta nauk panteizem — (vsebog) zakaj pravoslovje panteizmu je skoro isto kakor komunizmu. Panteizem ni nič drugega kakor komunizem, ki se je preoblekel v učenjaka in jel govoriti latinski.

Mislim, dragi prijatelj, da bi te močno razžalil, ako bi ti hotel dokazovati, kako tak nauk, tako blaženstvo ponižuje človeka in ga ropa vsake časti. Ta nauk uničuje vse, kar nas loči od živali, uničuje in podira krepost, požrtvovalnost, moralni red, pravo. Po tem nauku se človek razlikuje od svojega psa le po koži in podobi, zakaj svojo srečo iščeta obadva v zadovoljevanju svoji pohotnosti in svojim nagonom, v uživanju.

Opozoriti te pa hočem tega, česar nisi niti pomislil. To ti hočem pojasniti, da je komunistični nauk popolnoma neizvedljiv, da je tako imenovana splošna sreča gola brezumnost. Dokazati ti hočem, da je ta nauk v popolni opreki ne le z naravnimi stvarmi, ampak tudi s temi resnicami, katere ne more nihče premeniti; pojasniti ti hočem, da je to le sanjarija, smešna in nevarna sanjarija in in da za tem visokoletnim besedičenjem prav nič ne tiči.

Če je kaka resnica, ki bi bila tako jasna kakor solnčna luč, gotova je ta, da moramo vsi trpeti in umreti. To je človekova usoda na zemlji, nedeljiva od njegove bitnosti. Tako stanje je odločeno meni in tebi, našim prastarišem je bilo in bode našim potomcem; nikaka zemška sila ne more odstraniti te potrebe. Vprašam te, ali niso, ali ne bodo vedno na zemlji razne bolezni in bolečine? Ali niso in ne bodo vedno vdove in sirote, matere, ki neutešno plakajo pri prazni zibelki umrlega otroka?

Bile so in bodo vedno med ljudmi različne npravi, nasprotni želje, žalostne prevare?

Kako naj pridemo temu zlu do živega? More li kaka nova društvena preosnova — naj bo, katera si hoče — preprečiti, da ne bo nič več sušice, vročine, mrzlice, griže, udnice, kostenice, kolere, da ne bode sploh nič več nikakih bolezni in boli, da nam ne bodo nič več umirali naši dragi? Katera državna ustava more zabraniti občutljivo spremembo letnih

časov, mrzlo zimo, neznosno vroče poletje? Kaka moč naj bi iztrgala iz človeške narave razne napake, oholost, sebičnost, nasilstvo, sovraštvo? In slednjič, kateri državni zakon naj nas obvaruje pred smrtjo?

Istinito so ti nedostatki in bodo tudi neprestano. Kdor bi tega hotel tajiti, je norec.

In če je torej to istina, — povej mi, dragi moj, kaj preostaja pri tolikih in neizogibnih napakah od tega trajnega in popolnega zemskega blaženstva, koje nam obljublja komunizem? Že, ako preti bolezen, ako se bojimo prepirov, že, ako mislimo na smrt, zadostuje, da se uniči to uživanje, to blaženstvo — in ti neprijatelji so naši vsakdanji gosti, kakor veš.

Potemtakem je komunizem, socializem — ali imenuj ta nauk, kakor že hočeš, nič drugega nego sanjarija, izmišljotina, v živi opreki z naravnimi stvarmi. Torej komunizem vara samega sebe ali na tebe, ker obljublja blaženstvo na zemlji, kjer blaženstva biti ne more. Komunizem stavlja blaženstvo v neprestano uživanje, koje ni mogoče.

Torej moraš to blaženstvo iskati nekje drugje, zakaj blaženstvo je gotovo nekje, to nam jamči božja dobrota, modrost in vsemogočnost. A kje je iskati? — nikjer drugje, kakor uči krščanstvo. — Tako blaženstvo prikljuje na zemlji, a še le v nebesih popolno dozori.

Krščanstvo ni v nikakem protislovju z veliko resnico naše nesmrtnosti, saj uprav krščanstvo razjasnjuje veliko vprašanje o trpljenju in smrti. Ono nas spominja kazni za greh; pove nam, da so vse neizogibljive težave našega življenja le časne kazni nebeškega Očeta. Tako hoče nebeški Oče izkušati našo zvestobo, da se kesamo svojih grehov, da smo vedno bolj in bolj podobni križanemu Izveličarju, in si tem potem zaslužimo tem večjo slavo v naši večni domovini. Krščanstvo nas uči, da prenašamo vse te težave s potrpežljivostjo, da, časih celo z veseljem; uči nas, da ljubimo nebeškega Očeta, ker nas kaznuje le radi našega izveličanja.

Krščanstvo pojmi človeka takega, kakršen je v resnici. Ne zabi ničesar, niti onega, česar se komunizem še ne domišlja ne, namreč: izvirnega greha, dolžnosti kesanja, odrešitve po Jezusu Kristu, dolžnosti, da nasledujemo Jezusa Krista, ako hočemo, da bomo enkrat deležni njegove slave; da je večno življenje i. dr. Krščanstvo ne zida gradov v zraku, kakor komunizem. Ozira se na vse človekove potrebe: na telo in na dušo, na zemsko življenje in na večno življenje — ne zabi ničesar. Komunizem vidi pri človeku le lupino, a pozablja na jedro — na dušo.

Krščanstvo ne zabi lupine t. j. telesa, a vidi ob enem jedro in to smatra mnogo dragocenejšim nego telo; vse nanaša na dušo, na večnost in na Boga.

Ljubežno a odločno trebi krščanstvo iz naše duše ošabnost, pohlepnost, pohotnost, samoljubje — kratko vse napake, in izpuli te strasti prav pri korenini. Zares, vse naše napake izvirajo iz strasti, in upraviteljske strasti brzda in ukroti krščanstvo. Krščanstvo dodeli našemu srcu ono tiho veselje, oni sladki mir, ki je sad čiste vesti.

Vera razsvetljuje pot, ki vodi k blaženstvu! Upanje in ljubezen nas krepita na tem potu in oslajata jarem naših dolžnosti.

Dasi krščanstvo toliko skrbi za dušo, vender ne zanemarija telesa. Ono smatra telo za prebivališče neumrljive duše, ki je živi hram božji. Krščanstvo neprestano skrbi, da lajša telesne bolečine, radi tega ustanavlja dobrodelnne zavode, bolnišnice i. dr. — Kjer se začuje glas krščanstva, tam se manjša človeška beda, bogatin je prijatelj, brat, da, celo služabnik revežu. O! svojega bogastva deli revežem in tako se lahko prenaša revščina, dasi se ne more docela odstraniti.*)

Človeška beda je kazen za greh. Radi tega je nemogoče uničiti uboštvo; a nemogoče pa ni zmanjšati in olajšati uboštva — in to se zgodi po veri.

Bogatini naj bodo dobri in usmiljeni kristijani, in prav tako reveži dobri in potrpežljivi kristijani! V tem je vsa skrivnost. Krščanstvo skrbi za telo, seveda ne kot za glavno stvar — to bi bilo narobe svet — ampak kot za postransko stvar. Ohranja je po treznosti in čistosti, posvečuje po zunanji božji službi, po sprejemanju svetih sakramentov, a osobito po zedinjenju s presvetim Telesom Kristovim pri obhajilu. Krščanstvo sprejme njegove zadnje vzdih, častno je sprovodi do hladnega groba in še ondi mu ne reče z Bogom na veke, ker ve in uči, da bode to telo veličastno vstalo iz pepela v slavi, da se bode združilo z dušo in da bode ž njo uživalo neskončno veselje v raju!

Tako je krščanstvo! Pozna, obljublja in dodeli blaženstvo. Na zemlji da, kar je mogoče; — ako ne da vsega, je vzrok, da na zemlji niti vsega dati ne sme, niti vsega dati ne more. Svoje obljube opira na neovrgljive dokaze. Kristijan ve in je prepričan, da bode enkrat dosegel, česar še nima.

In zares, vsak dober kristijan je srečen. Seveda ima svoje skrbi in težave, zakaj nemogoče je brez teh živeti, a njegovo srce je zadovoljno, vedno mirno, vedno vedro.

Ali tudi tako postopa komunizem z zapeljanimi reveži, ki jih ziblje v sanjarijah? Komunizem obljublja, česar nihče pod milim solncem dati ne more. Komunizem obljublja; a kako dokazuje. Dokazi so mu le drzne trditve njegovih prvakov. Toda ali je verodostojnost teh prvakov tolika, da jim je verovati tudi telaj, ko obetajo nemogoče?

„Svet bo tedaj srečen“, pravijo komunisti, „kadar bode vse premenjeno.“ Morebiti — a kedaj pa bode vse premenjeno? Komunizem dela tako, kakor oni krčmar, ki je dal nad vrata napisati: „Danes se pije za denar, jutri zastoj.“ Kdor je prišel in se hotel na to sklicevati, rekel mu je krčmar: „Da jutri; a danes ni jutri.“

Komunizem zahteva plačila brez dela — krščanstvo obljublja plačilo za delo. Eden govori kot malopriden delalec, a drugi kot dober; naravno je, da se vsak lenuh in izprijenec rad poprime komunističnega nauka, a odbija glas vere.

*) Uboštvo se ne more odpraviti, ker se ne morejo odstraniti njegovi vzroki. A ti so: neenakost človeških telesnih moči, neenakost zdravja, nadarjenosti, znanja in delavnosti i. dr. Kdo učini, da bi bili vsi ljudje enako močni, pametni in nadarjeni? Drugi vzrok revščine so napake naše po izvirnem grehu pokvarjene narave: lenoba, razuzdanost, pijanost, razsipnost i. dr.

Predragi rojaki, varujte se pred temi praznimi zapeljivimi obljubami, s katerimi polnijo vaši sovražniki svoje časopise, romane, sramotilne spise! Odbijte je, zavrzite je! Obsodite ljudi, ki se ne sramujejo nuditi svojim bratom kot vzor blaženstva čutno uživanje! Kaznujte je z zaničevanjem!

Kvišku srca! Oživimo svojo mrzlo vero, postanimo sopet in ostanimo — kristijani! Edino tu imamo pričakovati rešitve iz vseh potreb. Poučimo se dobro v sveti krščanski veri; ona naj prodira naš duh, naše srce, naše navade, naše uredbe, naše zakone!... In tako bomo na tem svetu imeli blaženstvo, kolikor je mogoče, a v nebesih pa popolno blaženstvo. Kdor več zahteva, je nespametnež, in ne bode dosegel niti prvega niti drugega. A. M.

(Dalje prihodnjič.)

Mirovna konferencija v Haagu in vojska v Transvaalu v Afriki.

Prihodnjega Odrešenika je prerok Izaija (9. 6) takole opisal: „Dete nam je rojeno in Sin nam je dan in na njega rami je poglavarstvo in imenuje se Prečudni, Svetovalec, Bog, Močni, Oče prihodnjih časov, knez miru. Njegovo kraljestvo se bo razširjalo in miru ne bo konec. In ko je obljubljeni Odrešenik Jezus Krist prišel na svet, pevali so angeli: „Čast Bogu na visokosti in mir ljudem na zemlji, ki so dobre (svete) volje. In ob Kristovem rojstvu je obvladal mir po vseh pokrajinah zemlje med vsemi narodi. Torej že pri svojem prihodu na svet se je Krist prikazal kot prijatelja, oznanovalca in nositelja miru. Apostolom svojim ga je podelil rekoč: „Mir Vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor ga svet daje, vam ga jaz dam.“ In kadar se je po svojem vstajenju prikazal svojim učencem, jim je rekel: „Mir vam bodi.“ Tako so se nad Kristom izpolnile preroške Izaijeve besede.

Po Jezusovem vnebohodu so pa apostoli nadaljevali Jezusovo rešilno delo za človeški rod, torej tudi mir božji posameznim ljudem in raznim narodom oznanovali in donašali. In ker je papež vidni poglavar sv. cerkve, naslednik sv. Petra in namestnik Jezusa Krista na zemlji, ki se kliče knez miru, torej je tudi on kot cerkven zastopnik, pospeševalec in oznanovalec miru med vladarji in narodi. In to nalogo so papeži vzlasti od l. 800 do sedaj izvrševali v prid narodov. Koliko so pač papeži posegli vmes s svojo mogočno besedo in veljavo ter so vplivali na vladarje, naj ne prelivajo radi častilakomnosti krvi narodov. In zgodovina nam pove, da so se nekateri vladarji pokorili papeževemu očetovskemu opominju; in to je bila sreča za narode. Često se je tudi primerilo, da so vladarji v prepornih vprašanjih pozvali celo papeža ter ga prosili rešitve v zmedenih zadevah. Tako se je zgodilo tudi pred kakimi desetimi leti. Takrat so si prišle navskriž nemška in španska vlada radi Karolinskih otokov v tistem morju. Obe vladi sta se zglasili do papeža, proseči ga, naj on razsodi to prepirljivo zadevo. In sv. Oče Leon XIII., ki se kliče „lumen de coelo — uč iz neba“ je tako modro razsodil, da ste bili oboji

vladi s to razsodbo zadovoljni; zlasti je nemški vladar od tistihmal visoko cenil sv. Očeta.

A 1899. l. je pa ruski car uvidajoč potrebo miru med narodi in državami sprožil veliko misel na mirovno konferencijo. Poslanci raznih držav so se sošli torej letos po letu v Haagu na shod, da bi se posvetovali, kako snovati mirovna razsodišča, ki naj bi reševala preporne zadeve raznih držav, in kako število vojakov in oboroževanje držav omejiti v prid narodov in v prospeh gnetnega stanja. Vedeti pa je treba, da na predlog italijanske vlade sv. Oče ni bil povabljen k temu shodu. Kakšen uspeh je imel ta shod državnikov? V glavnih točkah se ni nič doseglo, le v manj važnih zadevah se je nekaj ukrenilo. In glej! Še ni ta konvencija ali pogodba podpisana po vseh državnikih, (avstrijski poslanik grof Welsersheimb je to konvencijo podpisal) že je puška počila v južni Afriki. Silna vojska se je namreč vnela med Angleži in Buri, ki se hočejo boriti za svojo neodvisnost. Vojsna se je pričela dne 11. oktobra ob 5 uri popoldne l. 1899. Kaka ironija osode! Mirovna konferencija vseh znamenitih državnikov vsega sveta in precej potem pa kot sad posvetovanja — silna needinost državnikov in srdita vojska! Za petami vojna! Sv. pismo pravi (Psalm 126, 1): Ako Gospod ne zida hiše, trudijo se zastonj, kateri jo zidajo; ako Bog ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje. Te besede veljajo sicer vsakemu človeškemu podjetju in prizadevanju za srečo in dober uspeh; kajti vsak človeški trud je brezuspešen brez Boga in njegove pomoči. Te besede psalmista Davida se pa zamorejo tudi prav dobro uporabiti ob mirovnem shodu, od katerega je bila pa sv. Stolica namenoma izključena. In vendar je sv. Oče Leon XIII. knez in poglavar miru na zemlji, kateremu je la do mru*) Razni državniki pa imajo razne pomisleke, ker nekatere države se bojijo izgubiti pridobljenih dežel, druge pa želijo širiti državne meje ter si prisvojiti bogatih dežel, kakor zlasti hrepeni Angleška po deželi Transvaal, ki ima največ zlate rude. Torej mesto nameravanega in zaželenega miru pa kruta silna vojska med Angleži in Buri. Obojni so protestantje. Ko je bil sveti Eduard kralj angleški (1040—1066), je rekel, da se raje odpove prestolu, kakor da bi prelivaval kri. A sedaj je drugače. Kri bo tekla v potokih, na tisoče ljudi bode ubitih in konec kakšen bode?

Tega mi ne vemo, to le sam Bog ve. Le to vemo, da je občna zgodovina javna učiteljica in sve-

*) Dunajski župan dr. Lueger je omenjal pri banketu o priliki polaganja temeljnega kamena k novi cerkvi sv. Kocijana to-le o sv. Očetu, pri katerem je tudi bil v avdijenci. »Sv. Oče so čudež, ki ga dela Bog v sedanjih časih. Postava jim je visoka, telo le kakor navidezno, kajti le kost in koža jih je, glas zelo močan, razum velikansk, skoraj vse vedo, kar se po svetu godi. O avstrijskih razmerah so bolj poučeni kakor kateri avstrijski minister, kdor jih je videl, kako v cerkvi sv. Petra dele papežev blagoslov ter slišal krepkim gla om izgovarjati konečni besede »maneant semper — za vselej naj ostane (blagoslov)« ta je ves navdušen za 90letnega starčka, katerega je Bog postavil v znamenje, da je cerkev katoliška nepremagljiva. Vsem naklanjajo sv. Oče svojo skrb, bodisi bogat ali reven: oni so oče mestjanom in kmetovalcem. Kar pa nas Avstrijce posebno zanima, je pač to, da je dr. Lueger izvedel marsikaj o avstrijskih razmerah, česar mu še znano ni bilo. Torej bi sv. Oče tudi zamogli dati marsikak dober svet našim državnikom glede zamočanega notranjega položaja — ako bi se ti hoteli pozvati do svete stolice.

tovno sodišče, pri katerem Bog po vojskah vladarje in narode ter države povišuje ali pa ponižuje; države prestavlja in tudi razdira. Brati je bilo, da so sv. Oče Angležem ponudili svoje posredovanje v preporni zadevi; a Angleži so to ponudbo odklonili, češ, to je notranja zadeva med nami in nam podložnimi Buri. A iz te vojske se razvije, če je Božja volja tako, tudi svetovna vojska, ko bi druge države posegle vmes. Prišel pa bo morda ne za dolgo čas, ko se bodo vladarji in narodi, dosti skušeni, zatekli do Rima za pomoč in posredovanje proseč papeža: „sv. Oče, otmi nas, poginjamo.“*)

Pa ko smo že omenili vojske v Afriki, pogledimo tudi tje na Filipinske otoke v tihem morju, kjer je vojskin stan med Amerikanci in Tagalci; radi tega trpijo veliko ondodni kristijanji. 300 let so bili Španci gospodarji na teh otokih. Vlani pa je nastala huda vojna med Amerikanci in Španci. Slednji so bili premagani ter so Španci omenjene otoke odstopili Amerikancem. Zdaj so se pa nekateri rodovi Tagalcev dvignili zoper Amerikance, katerim se nikakor ne čijo pokoriti. Enako so se ti rodovi dvignili zoper kristijane, zlasti menihe in redovnice. Veliko menihov so na razne načine do smrti mučili, napadli so tudi samostane nekaterih redovnic ter pohištva požgali in nune razgnali. Kak jok in stok je bil to! Cerkve so oskrunili mašne obleke in sv. posode razmetali in druge razne ostudnosti počenjajo do kristijanov, radi katerih so se katoličani pritožili pri ameriški vladi. — Mi pa molimo za brate po veri, ki bivajo na ondodnih otokih, naj bi jim mili Bog prikrajšal čas stisek in obiskovanja. Prosimo Boga, naj nam da v miru živeti, da podprti s pomočjo njegove milosti bodemo obvarovani vsakega greha in oproščeni vsega vznemirjenja.

Župnik Alojzij Kummer.

Nadvojvodinja Magdalena avstrijska.

Dne 16. novembra l. 1897. se je na Dunaju ob priliki tristoletnice sv. Kanizija vpeljala preiskava glede nadvojvodinje Magdalene, da jo prištejejo blaženim. Zato bo morda zanimalo čitatelje „Zgodnje Danice“, da izvedo nekoliko o življenju te slavnoznane osebe habsburške cesarske rodovine, katera je štela in šteje še dandanes med svojimi člani mnogo oseb, ki se odlikujejo po svoji izredni vernosti in bogoljubnosti.

Nadvojvodinja Magdalena se je rodila l. 1532. na knežjem gradu v Inomostu kot hči cesarja Ferdinanda I. in Ane Ogerske. Po želji pobožnih staršev so jo že kot malo dete večkrat nosili v cerkev, da bi Bog že v njenem detinstvu tem obilnejše rosil nad njo svoj nebeški blagoslov. Že kot 14letna deklica izgubi Magdalena svojo blago mater. Oče se je radi svojih vladarskih opravil mudil večinoma na Dunaju in v Pragi. Tako so bili cesarska deca, živeč v mladih letih na dvoru v Inomostu, takorekoč že sirote, ko jim je oče še živel. Toda ta tužna usoda

se jim je zdatno olajšala, ko so dobili za vzgojiteljico pobožno in modro grofico pl. Thurn, ki jim je vrlo nadomestovala prezgodaj umrlo mater. Plemenita gospa je zlasti gledala na to, da so njeni visoki gojenci že v letih cvetoče mladosti pridno dvigali svoja nežna srca k Bogu in se obvarovali strupa svetne pokvarjenosti. Zato je čuvala z materinsko skrbjo mlade princezinje, da so se ogibali vsake količkej nezanesljive tovarišije. Vendar jim ni brauila duhu in telesu potrebnega razvedrila. Večkrat so se sprehajale cesarske hčere v spremstvu svoje vzgojiteljice po priljubljenih sprehajališčih divne inomoške okolice. Vsem so bile v vzgled po svoji izredni vljudnosti in lepem, zares knežjem vedenji. — Med njimi je zlasti Magdalena zgodaj kazala posebno ljubezen do molitve. Kakor pa je cvetlica že takrat, ko odpre svojo čašo, obrnjena proti solncu, tako je bilo že otroško srce nadvojvodinje odprto najvišjemu viru luči, dasi se še sama tega ni popolnoma zavedala. Cesar Ferdinand je bil namreč princezinjo, ko je bila še dete, obljubil dati v zakon vojvodu Pijemonteškemu. Radi tega se je Magdalena večkrat bridko solzila in čestokrat je rekla, da bi hotela rajši umreti, nego se omožiti. Toda temu naklepu se je moral oče sam odreči radi političnih razlogov. Lahko si mislimo, kako je bila Magdalena tega vesela, to izprembo razmer je pripisovala posebni previdnosti božji. — Proti svojim sestram je bila nadvojvodinja izredno ljubeznjiva, tako, da so jo radi njene ljubezni in njenih duševnih prednostij častile kot srčno ljubljeno mater. Posebno sta ji bili naklonjeni Margareta in Helena, ki sta bili z njo enega duba in ene misli. Opomniti treba, da je Magdalena že kot otrok razodevala lepe duševne zmožnosti. Priučila se je več jezikov, med temi tudi latinščine. Zelo izurjena je bila v umetnih ročnih delih. Še sedaj hranijo v Hallu na Tirolskem nekatere dragocene izdelke njene roke. Mala podobica, ki jo ondi imajo, nam pred očuje Magdaleno kot mlado princezinjo na dvoru. Iz njenih potez se očitno razodeva globoka pobožnost, in nehoti spominjajo na svetnico.

Cesarsko dečo so zadevale marsikateri bridkosti in težave. Tako so se morali za dalje časa umakniti v Prago, ko je bil Inomost zamotan v vojsko s protestantskimi knezi. Pozneje je je prisilila kužna bolezen, ki je divjala v Inomostu, da so se preselili v Meran.

Izmed najplemenitejših krepostij Magdaleninoga srca, radi katere jo je visoko čislalo vse, kar jo je poznalo, je bila nje na ljubezen in dobrodelnost do siromakov. Svoje knežje dohodke je vse, kolikor jih jej je bilo na razpolago, porabila ubožcem in bolnikom v prid. Celo od dvorne mize je pošiljala revežem jedila, vsak teden pa je dobilo od nje 30 ubožcev gotovo miloščino. — Zelo rada je romala nadvojvodinja na nekatera božja pota na severnem Tirolskem. Potovala je s svojimi tovarišicami zdaj peš, zdaj na konju, v spremstvu najslavnejših plemiških rodov domače dežele, katerih zastopnike je povabila k temu. Na potovanju je navadno molila, zato je moral služabnik peljati konja za uzdo. — Po tedanji navadi si je izbrala tudi Magdalena neko geslo, ki naj bi značilo smer njenega življenja in teženje. Njeno geslo je razodevalo njeno srčno zaupanje v Boga; glasilo se je: „Upam v Boga.“

*) Ko je č. pisalec novembra l. 1899 načrtaval ta sostavek, pač ni menil — kaka nenavadna vojskina sreča bode Burom nasproti Angležem. Prav pravi Črnogorci južne Afrike so ti Buri. Kamor se ti gane Anglež, iz vsakega zatišja plane nadenj vun Bur — puško utešujoč angleško žejo po afrikanskih demantih in po afrikanskem zlatu.

Velikega pomena za njeno bodočnost in njen duševni napredek je bilo bivanje velikega apostola Avstrije v tirolskem glavnem mestu, ki je prišel tje radi tedanjih verskih zmešnjav. Tridentinski cerkveni zbor je po kratkem prenehljaju zopet pričel zborovati, in Kanizija so poslali v Inomost, da bi ostal v njegovi bližini. Na cesarskem dvoru so se seznanile pobožne nadvojvodinje s slavnim možem in dobile takoj tako zaupanje do njega, da so ga izvolile svojega duhovnega vodnika za ves čas njegovega bivanja v Inomostu. Pod tem novim duhovnim vodstvom so cesarske hčere čudovito napredovale v prežiranju posvetnega in v požrtvovalni ljubezni do Boga. Veliko so na to vplivale zlasti pridige, katere je govoril Kanizij pol leta na dvoru. — Kmalu je dozorel v visokih kneginjah sklep, ki je bil največje važnosti za celo njihovo nadaljnje življenje. Odločile so se namreč, da store obljubo vednega devištva. V ta namen so odločile sred postno nedeljo l. 1564. Tekom svojih mladih let je bila Magdalena odklonila najsijajnejše ženitne ponudbe, n. pr. cesarja Karola in kralja Filipa Savojskega, vojvoda Karola Orleanskega. Tudi oče se je početkom ustavljal, a njena gorečnost ga je znala pregovoriti. Po daljši pripravi v molitvi in spokornosti so se oblekle plemenite sestre določene dne v črno oblačilo, pristopile k mizi Gospodovi in izjavile obljubo vednega devištva.

A njih gorečnost je segla še dalje. Magdalena se je namreč nameravala popolnoma odreči svetnemu veselju in lagodnosti cesarskega dvora ter v tišini mirne samote živeti edino le Bogu. Toda ta njena namera je morala prestati marsikatero poskušnjo, predno jo je mogla izvesti. Zlasti so se deželni knezi temu protivili, da bi cesarske sestre ustanovile tak duhovni ustav, kakor so ga nameravale po Magdaleninem načrtu. Toda njena stanovitnost je srečno premagala vso oviro, in na njeno prošnjo so poslali iz Rima nekaj duhovnikov novo ustanovljenega jezuitskega reda v Hall, da bi prevzeli duhovno vodstvo Bogu posvečenih devic poleg drugih dušno-pastirskih opravil. Že dve leti poprej je bila dala Magdalena v mestu Hallu poprejšnje poslopje, v katerem so kovali cesarske novce, prezidati v duhovni zavod in je poleg njega sezidala lepo novo cerkev. Ko je bilo vse vrejeno, zbere Magdalena okoli sebe svoje dvorno osebje, ter mu svečano razodene svoj sklep. Ob enem pa tudi na znani, da bi jo zelo veselilo, ako bite dvorne gospe, ki bi se mogle odločiti za enako življenje kakor ona, šle z njo vred služiti najvišjemu Kralju. Šestero dvornih gospa je bilo pripravljenih, slediti temu častnemu vabilu, med njimi tudi neka vlaška deklica, katero je bil bl. Kanizij krstil v Inomostu. — 5. decembra l. 1569. se je preselila nadv. Magdalena s sestro Heleno in drugimi dvornimi gospami, ki so se odpovedale nevarnemu svetu, v svoje novo bivališče. Kakor je bilo slovo visokih kneginj žalostno in tužno za prebivalstvo v Inomostu, kateremu so bile tako priljubljene, prav tako je došel z njihovim prihodom za dolgo dobo blagoslov božji starodavnemu Hallu.

Za pobožne device se je pričelo sedaj novo življenje v samoti, molitvi in zatajevanji. Dasi niso nameravale ustanoviti kekega novega reda ali kongregacije, vendar je bilo njih življenje popol-

noma samostansko. Oblečene v dolg, črn talar, bel ovoj okrog glave, so se vedle plemenite neveste Kristove v vsem po strogih pravilih, katera je nadvojvodinja sama sestavila, in ki naj bi tudi v bodoče uravnavala življenje v novem zavodu. — Že vzvišeni vzor globoke pobožnosti Magdalene je zelo vspodbudno vplival na vse mesto; še bolj pa so tedanje verske zmešnjave proslavile ime visoke ustanovnice, ki je mnogo storila za povzdigo in utrditve katoličanstva na Tirolskem. Nevarni požar luteranskega krivoverstva je tudi med trdne skale Tirolske vrgel marsikatero iskro, katere ni bilo moč kar na enkrat udušiti. Po več krajih so pogubni Lutrovi nauki zanetili upor v zaslepljenem narodu. Tudi v Hallu je štel nova vera dokaj prikritih in očitnih privržencev. Tu so se bili že pred več desetletji ugnezdili protestantski pridigarji ter z veliko pretkanostjo in zgovornostjo oznanjevali svoj „čisti evangelij“. Posebno pa so krivoverski spisi, ki so bili po tem mestu zelo razširjeni, gojili proticerkvenega duha. Ako bi bilo šlo tako naprej, moralo bi bilo katoličanstvu v Hallu kmalu odklonkati. Tu se prikaže rešilni angelj v zapuščeni cerkvi — v osebi blage „ustanovnice“ nadvojvodinje Magdalena. Kakor smo že omenili, izprosila je od jezuitskega generala Frančiška Borgia nekaj očetov Jezusove družbe, da vodijo novo ustanovljeni zavod. Že drugi dan po njenem prihodu pridejo trije goreči in pobožni očetje in se nastanijo v za nje odločeni hiši. Učenci sv. Ignacija začno v soglasji z blago nadvojvodinjo in ob enem z vodstvom ustava skrbeti tudi za krščansko občino, ki je bila tako opustošena po krivovercih. Zato je bilo treba vsestransko trudanoložnega apostolskega delovanja, katero je nadvojv. Magdalena na vso moč podpirala. Jezuitje so začeli propovedovati v župni cerkvi. Že prvo nedeljo po svojem prihodu je pridigal o. Rabensteiner z očividnim uspehom.

M. K.

(Konec prihodnjic.)

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec februarij 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Prostost katoliškega pouka.

b) Posebni nameni:

9.) **Sv. Apolonija, devica in mučenica.** Spreobrnjenje dobromislečnih protestantov. Dejanje sv. Frančiška Regijskega. Vzgoja osirotelih otrok.

10.) **Sv. Školastika.** Več ženskih samostanov. Dejanska ljubezen do bližnjega. Posli in delalci.

11.) **Sedem sv. ustanovnikov servitskega reda.** Red servitov. Čiščenje žalostne Matere Božje. Več bolnih duhovnikov.

12.) **Sv. Evlalija.** Don Boskovi zavodi in salezijanska družba med Slovenci. Umirajoči.

13.) **Sv. Katarina Riška.** Udove in sirote. Izbegavanje grešne priljubljenosti.

14.) **Sv. Valentin.** Ljudski misijoni na Avstrijskem. Pospeševalci molitv. apostoljstva.

15.) **Blaženi Ivan Mahado in tovariši, mučenci.**
Misijoni na Kitajskem. Zvestoba in vztrajnost v poklicu. Neverne družine.

Raznoterosti.

Romanje v Rim V Solnogradu se je izvolil odbor za romanje v Rim ob priliki letošnjega jubileja. Odboru je načelnik kard. nadškof Haller. Romarji se odpeljejo iz Solnograda 8. sušca ter se vrnejo v Solnograd 24. sušca. V Rimu se bodo mudili deset dni.

Sv. Oče. Temešvarski škof Desevffy je bil ob novem letu v Rimu. Sv. Oče so mu rekli pri tej priliki: „Dobro me pogledaj, sinko, še nisem tako star, čutim se še dosti močnega, da vladam, ter hočem, da storim še mnogo v blagor sv. cerkvi.“

Stoleten starček. V Gardolu pri Tridentu živi starček, ki jo bil rojen 5. decembra 1799. Prav čil je še in zdrav. Navadno vstaja ob 6. zjutraj okrepcan po sladkem spancu ter hodi brez vodnika še v temi v bližnjo cerkev, kjer je pri dveh sv. mašah. Dne 6. decembra je kot praded praznoval v mnogoštevilnem krogu svojih domačih stoletnico svojega rojstva.

Ugovori. „Čemu hoditi k izpovedi? Saj se vedno povrnem v stare grebe.“ — „Čemu bi se umival? Saj bom jutri zopet umazan.“ — „Čemu bi se zopet česal? Saj bodo jutri lasje zopet v neredu.“ — „Čemu naj čistim vrt plevela?“ Saj bo kmalu pognal nov.“ — „Čemu bi vedno jedel? Saj ne bo dolgo, pa bom zopet lačen.“ Ta vprašanja so že sama na sebi nesmiselna. Iz njih nesmiselnosti pa tudi samo ob sebi siedi, da je pogostna izpoved zelo koristna in potrebna.

(Stori dobro, a ne vprašaj komu!) Deževnega dne stopi revno oblečen dijak v delalnico nekega črevljarja v mestu Toledo na Španskem. Črevlji so mu bili v kaj slabem stanju, tako da niso več vode držali. Zato poprosi vstopivši dijak črevljarskega mojstra, naj mu pomeri novo obuvalo, da je pride iskat za tri dni. In res, po treh dneh pride po naročeno blago, lepo se zanje zahvali in v šali pristavi: „Plačam pa takrat, ko bom nadškof v Toledo.“ Črevljar, usmiljen mož, mu dene: „Naj bo za enkrat v božjem imenu, a to naj bo tudi zadnjikrat.“ Po še enkratni zahvali se je izgnobil dijak na ulico. — Izgubljala so se tudi leta. Črevljarski mojster je obubožal in slabo se mu je godilo na stare dni. Kar se prikaže nekega jutra v delalnici gospod — kakor videti kanonik, in povabi skromnega črevljarja, naj gre z njim k nadškofu-kardinalu toledskemu. Dobri mož kar vedel ni, pri čem da je in se je ne hote ustavljal takemu povabilu. A slednjič se vendar v praznični obleki napoti s kanonikom v kardinalovo palačo. Kardinal-nadškof najprvo črevljarja prisrčno objame in pravi: „Dragi mojster! Povrniti vam moram oni stari dolg.“ Črevljar, ki je že popolnoma pozabil davno skazane usluge, začujeno gleda blagega nadškofa. A ta mu pomoli denarnico vsebine naših 3600 kron, z besedami: Tu imate denar za one črevlje, ki ste mi jih je napravili takrat, ko sem bil še reven dijak. Obljubil sem Vam tedaj, da Vam je plačam, ko bodem nadškof v Toledo. In sedaj moram držati besedo.“ In nato nad-

škof še pristavi: „Sedaj pa si še izprosite, katere milosti hočete. Če Vas bodem mogel uslišati, storil bom pristrčno rad, če pa ne, oglasim se pri dvoru, tam kralj brez dvoma Vašo prošnjo izpolni.“ — Ubogemu črevljarju je kar pojemalo, ko je gledal toliko prijaznost. Naposled vendar iz sebe spravi besede: „Vsota, ki ste mi jo izročili, eminenca, popolnoma zadostuje za ostale mi dneve življenja. Le eno prošnjo bi še imel: prosim, sprejmite po moji smrti v oskrb dve moji hčeri, ki sta še zelo neizkušeni.“ „Takoj Vam bo ustrezno.“ — In res, nadškof je bil tudi beseda-mož. Ustanovil je bil v Toledo zavod za plemenite gospodičine in izmed prvih gojenek tega zavoda sta bili črevljarjevi hčeri, katerima je nadškof pomagal tudi do plemenitega stanja. — Zavod ta obstoji še dandanes. Oni revni dijak in poznejši nadškof v Toledo je v Španiji slavnoznani kardinal Silicno. — Stori dobro, a ne vprašaj komu!

(Katoliška in protestantska vera.) Dva dijaka, jeden njiju katoličan, drugi protestant, sta si bila prijatelja. Po končanih šolah je prvi postal katoliški duhovnik, drugi pa protestantski pastor. Za dalj časa prideta prijatelja zopet skupaj. „Ali se tebi tudi tako godi,“ vpraša pastor svojega nekdanjega sošolca: „mene ljudje na smrtni postelji vedno povprašujejo, če imajo pravo vero; ali tebe tudi?“ „Nikakor ne,“ dejal je katoliški duhovnik, „še nikdar me ni kak bolnik vprašal: „Ali imam pravo vero?“ pač pa me mnogokrat umirajoč katoličan vpraša: „Ali mi bo ljubi Bog grehe odpustil?“ — To je živ dokaz, da naša rimskokatoliška vera ne nudi nikakega dvoma človeškemu razumu. Ni se treba bati, da bi pravega ne verovali, bati se je le, da bi po katoliški veri ne živeli.“

Listek.

Romanje vernikov ljubljanske škofije v Rim. Čujejo se želje, da bi mnogi verniki ljubljanske škofije koj po veliki noči radi v Rim šli, da ustrežejo svetemu Očetu, ter dobe odpustke in milosti sv. leta. Ako se oglasi precejšnje število, skušalo se bo pripraviti romanje konec aprila ali v prvi polovici majnika — Pot od Cormonsa skozi Loreto in Asizi v Rim pa nazaj stane za III razred 32 kron, stanovanje in hrana v Rimu po 5 kron na dan, fijaker za štiri osebe po 1½ krone za uro, zraven bi prišla še vožnja od doma do Cormonsa na goriški meji in hrana zunaj Rima. Moglo bi se torej v Rimu izhajati s 140 do 160 K. V II razredu stane ista vožnja po železnici 60 K, stanovanje 7 K. — Kdor hoče v Rim, naj se do 10., ali vsaj do 15. februarja oglasi pri svojem gospodu župniku, ti pa naj do 15., ali vsaj do 20. februarja število romarjev za III, II, ali I. razred točno sporoče uredništvu „Slovenca“. To je zadnji čas za prijavo, ker se mora potem vse potrebno za železnične vlake, za stanovanje in za sprejem pri sv. Očetu urediti. Ako se romarjev oglasi vsaj 400 in bi mnogi želeli, naj se desetkratno obiskovanje cerkva, torej tudi desetdnevno bivanje v Rimu skróči na pet dni, skušali bodo prem. knežškof to olajšavo od svete Stolice izposlovati.

„Slovenec“ št. 27.